

İKİNCİ CİHAN SAVAŞINDA SİYONİZMİN FAŞİZMLE İŞBİRLİĞİ

Doç. Dr. TÜRKKAYA ATAÖV

Siyonizmin Theodor Herzl'den İsrail'in kuruluşuna (ve tabii bugüne) kadar izlediği yol emperyalizmle işbirliği örnekleriyle doludur. Ancak, bu yazının hedefi Siyonizmin (ilk bakışta uzlaşmaz gibi görünen) başka bir ideolojiyle - İkinci Cihan Savaşında Nazizmle işbirliğine dair Batı'da az bilindiği anlaşılan bazı kanıtlar vermektir.(1)

Siyonizm, aslında, modern ırkçılığın bir çeşidi olarak kabul edilebilir. Günümüzdeki büyük burjuvazi ondan, daha önceleri, Nazizmden yararlandığı gibi yararlanabilmektedir. Bundan öte, bazı yazarların gözünde, (2) Siyonistler de, Naziler gibi, «ırk» kavramına özel bir önem vererek, temelde «anti-Semitik» yaklaşımı benimsemiş, fakat «arı» ya da «üstün» ırkın Teuton değil, Yahudi ırkı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Modern bilimin Yahudilere ırk özellikleri tanımakta olmamasına rağmen, bir yandan ırkçı görüşlere yatkın bazı yazarlar Yahudilerin «içine kapanık Asyalı ve Afrikalı bir yana, ortalama Avrupalıdan daha çalışkan ve daha yetenekli» olduğunu söyler ve «hiçbir ulusa bu derece verilmemiş olan bazı iyi özelliklere sahip olmakla övünebileceklerini» eklerken, (3) İsrail Parlâmentosu Hitler'in ırkçı temellere dayanan pasaportlarını anımsatan kanunlar kabul etmiştir. Knesset'in Mart 1970'de kabul ettiği bir kanuna göre, devlet yalnız Yahudi bir anadan doğmuş ya da Yahudiliği kabul etmiş olanları hukuken Yahudi saymakta, böylece, ortaya «arı» ve «arı olmayan» İsrail yurttaşı sınıflamaları çıkmaktadır. Ne var ki, 1970'de kabul edilen bu kanunun dayandığı inanç İsrail'in kurulduğu tarihten buyana yaşamaktaydı. Nitekim, bir yazar Yahudilerin «uygar uluslar içinde en arı ırk» olduğunu ileri sürüyordu. (4)

Konuya bu açıdan bakıldığında, İsrail devletinin kuruluş koşullarında,

savaşın bitiminde Nüremberg mahkemesinde suçlanan özellikler görülmektedir. Bugün de, «seçilmiş halk» olduğunu savunan bir toplum «hayat alanı» (*Lebensraum*) peşinde koşmakta, (bir zamanlar Faşist Almanya'nın yaptığı gibi sürüp attığı Filistin göçmenlerinin bir çeşit «ghetto»ları anımsatan kamplara yerleşip kalmalarına neden olmaktadır. Örneğin, 1967'de bir İsrail kuvveti Kudüs'e elli kilometre uzaklıktaki Zeita, Beit Nuba ve Yalu adlı Ürdün köylerini (5) bütünüyle ortadan kaldırarak devletler hukukunda jenosid kapsamına girebilecek bir suç işlemişlerdir. Nazi ileri gelenleri de bu ve benzeri suçlardan ötürü muhakeme edilmişlerdi.

Öte yandan, bu yazının kapsamı açısından, bizim için burada önemli olan Siyonizmin genel çizgileriyle dünya görüşü değil, bu görüşün İkinci Cihan Savaşı yıllarındaki bir uygulamasıdır. İlk bakışta, inanılması zor gibi görünmesine rağmen, Siyonizm Nazi önderleriyle temas ve bazı noktalarda anlaşma olanaklarını aramış ve bulmuştur. Bu arayışların ne pahasına sürdürüldükleri kadar, her iki tarafta da kimler aracılığıyla yürütüldükleri de ilginçtir. Bir Batı Alman yayını olan *Der Spiegel* dergisi 19 Aralık 1966 tarihli sayısında şöyle demektedir: «Alman anti-Semitiklerinin zaferi Siyonistleri sevindirdi, çünkü bu zafer Siyonizmi önemseyen ve öteki ulusların bir parçası olmayı yeğleyen Batılı aydın Yahudilerin yenilgisi anlamına geliyordu. Hem Siyonistler, hem de Naziler ırk ve ulusu ana ilkeleri duruma getirdiklerinden, aralarında ortak bir nokta bulunması kaçınılmazdı.» Yahudi hareketi içinde ağır basmağa başlayan Siyonistler Almanya'da Nazilerin iktidara gelişlerini kendi hedefleri için bir «tarihî fırsat» olarak değerlendiriyorlardı.

Siyonizm, bir yandan, Orta Doğu'da güç kaybetmekte olan İngiltere'nin yerine oturmağa hazırlanan Amerikan sermaye çevreleriyle bağlar kurmağa hazırlanırken, gelişen Faşizmle de uzlaşma yollarını arıyordu. Siyonizm, kapitalist dünyanın bu üç önemli merkezine el atmakla, tüm şıkları denemek istiyordu. 1930'larda, İtalyan Faşizmi ve Alman Nazizmini yeni destekler olarak değerlendiriyordu.

Siyonistler Faşizmle ilk temaslarını 1934'de, 1968 yılına kadar hem Dünya Yahudi Kongresi (*World Jewish Congress*), hem Dünya Siyonist Örgütünün (*World Zionist Organisation*) başkanlıklarını yapmış olan Naum Goldmann kanalıyla kurdular. Goldmann'ı 13 Kasım 1934'de kabul eden Benito Mussolini Dünya Yahudi Kongresini destekleme sözü verdi. Ertesi gün, Goldmann'ın fotoğrafı dünyanın ilk modern Faşizm devletinin kurucusuyla yanyana bellibaşlı dünya gazetelerinde yayınlanıyordu.

Araplar Yahudilerin Filistin toprağına kalabalık sayılarda gelip yerleşmelerine, tabii, karşı koymağa başlamışlardı. Almanlara karşı Arap desteğinden faydalanmayı uman İngilizler göçü sınırlamak gibi bazı ödünlere vanaşma gereğini duyuyorlarsa da, herkes aynı görüşte değildi. Örneğin, Lord Alfred Mond Melchett, Fas, Cezayir ve Tunus'ta görüldüğü gibi, Arapların uygar yerleşmelere zaten hep karşı çıktıklarından Libya'da İtalyanların başına da aynı şeylerin geldiğinden şikâyet ediyordu. (6) Hitler iktidara gelmeden bir yıl önce, Filistin nüfusunun, ancak yüzde-yirmisi Yahudiydi. Siyonizm geçen yüzyıldanberi ancak bu kadar Yahudiyi Filistin'e sokabilmişti. Ancak, olduğu kadarıyla, Yahudilerin, İngiliz yardımıyla, Filistin toprağında kurdukları «savunma» birlikleri yalnız Arapları kendi topraklarından itip çıkarmak için kullanılmakta kalmıyor, ilerde Arap kurtuluş mücadelelerine darbeler indirmek için de hazırlanıyordu. Daha sonra «Haganah» adını alan bu birliklerin Feivel Polkes adlı komutanlarından biri Filistin Yahudilerinin güvenlik örgütünün başındaydı.

Yahudiler Filistin'e doluşmak için yollar araştırırken, Nazi Almanya-sındaki Yahudi temsilcileri bir «Yahudi Filistin» için savaşmağa hazır kim seleri seçme peşindeydiler. (7) Osmanlı yönetimi sırasında da Filistin'e Yahudilerin yerleştirilmesi düşüncesini desteklemiş olduğu anlaşılan Dr. Nossig adlı birinin yaşlı Alman Yahudilerinin imhası için Nazilere önerilerde bulunduğu ileri sürülmektedir. Nossig, daha sonra, Varşova'yı kurtaranlara kurşuna dizilmiştir.

Ne var ki, Siyonistlerin seçtiği bazı genç ve güçlü görünümlü Yahudiler daha sonra «kibbutz»larda çalışmaya hazırlanmak üzere Nazi Almanya-sındaki kamplarda eğitim görmüşlerdir. Bu kamplar Siyonist temsilcileriyle Adolf Eichmann arasında yapılan anlaşmalar sonucu kurulmuştur. Anti - Semitik düşüncelerin dolaylı sonuçlarına umut bağlayan Siyonistler böyle bir işbirliğini yadırgamıyorlardı. Faşizm milyonlarca insana felâket getirirken, ilerde bir Yahudi devleti kurmayı tasarlayanlara hiç de insancıl görünmeyen bir «seçme» fırsatı veriyordu. «Vaadedilmiş Toprağa» bir «Mesih» edasıyla insan götürülenler o zaman açıklanmayan birtakım karanlık işlerin mimarlarıydılar da. Bu işbirliğine karşılık olarak, Filistin Alman mallarıyla dolup taşıyordu.(8)

Üstelik, Filistin kıyılarına ulaşan bir göçmen kafilesinin umulmadık akıbeti burada özetlenmelidir. *Patria* adlı gemi 25 Kasım 1940'da, Hayfa limanında patlayarak batmış, birkaç yüz göçmen elli kişilik mürettebatla birlikte ölmüşlerdi. Siyonist liderliğin tasarladığı ve uyguladığı bu pat-

lama olayı hakkında bir karar verilmeden önce bu trajediyle sonuçlanan olayların kısaca sözü edilmesi gerekir. Hatırlanacağı gibi, İngiliz Hükûmetinin 1939'da çıkardığı Beyaz Kitap (*White Paper*) Filistin'e Yahudi göçünü sınırlamıştı. Ama, öte yandan, Nazilerin Yahudilere karşı tavırları gittikçe sertleşmekteydi. Siyonistler bu aşırılığın Filistin'e göçü, şu ya da bu biçimde, kolaylaştıracağı inancı içindeydiler. Giderek, bu yönde SS yardımını temin etme yollarını da araştırdılar. Pino Ginzburg ve Moşe Auerbach, Haganah'ın kurduğu bir örgüt olan «Massad»ı temsilen Almanya'ya giderek bazı Yahudileri Filistin'e çekmeyi plânladılar. Bunun için seçilen Yahudilere nereye gidecekleri bile söylenmiyordu.

Ginzburg, Mart 1939'da, iki-yüz kadar Yahudiyi alarak onlarla birlikte Meksika'ya gidileceğini söyledi. Bu grup Viyana'da Moşe Auerbach'ın getirdiği başka bir grupla birleşti. Birlikte Yugoslavya'nın Susak limanına vardılar ve orada *Colorado* adlı gemiye bindiler. Son gemi Hayfa limanına ulaştığında, İngilizler göçmenlerin karaya ayak basmalarını yasakladı. Yeni göç kurallarına göre, gemi içindekileri Filistin'e bırakamayacak, ancak Hind Okyanusunda Madagaskar'ın 500 mil doğusunda Mauritius Adasına gidebilecekti. Gemi limanda büyük bir gürültüyle patlayarak battı ve kurtulan olmadı. Siyonistler Filistin'i bir kez görmüş olan Yahudilerin başka bir yere gitmektense orada ölmeğe topluca karar verdiklerini açıklayarak Filistin'e Yahudi göçünün serbest bırakılması yararına dünya kamu oyunun desteğini kazanma yollarını araştırdılar. Ne var ki, şimdi üstünde durulan bir yorum göçmenlerin «toplu intiharı» değil, bu cinayeti Haganah'nın hazırladığıdır. (9)

Macaristan'daki Siyonist örgüt te «en iyi biyolojik malzemedden» olan birkaç bin Yahudiyi kurtarıpkan ortalama ya da yaşlı yüz-binlerce Yahudiyi Auschwitz kamplarına yollayan bir anlaşma yapıyordu. Yıllar sonra İsrail'e yerleştiğinde ilk adını değiştirip «İsrail» adını alarak, Ben Gurion ve Golda Meir'in Mapai Partisinde ön safta yöneticilik yapan Dr. Rudolf Kastner ilerde Yahudilerce yargılanıp mahkûm edilecek olan Eichmann ile Macar kamplarında Nazilerin dilediklerini yapmalarına karşılık birkaç bin kişinin salıverilmesinde anlaşmışlardı. (10) Dr. Kastner'in Macaristan'daki bu olayları açıkladığı için, daha sonra, İsrail siyasî polisince susturulduğu ileri sürülmektedir. (11)

Siyonizmin Nazi savaş çabasına maddî yardımı da vardır. Sovyet Cephesinde Kızıl Ordunun peşpeşe gelen saldırıları Almanları gittikçe güç durumlarında bırakırken, Nazi kumandanlığı en zayıf noktalara geriden taze kıt-

aları kolayca sevkedebilmek için, çok sayıda askerî ulaştırma aracına ihtiyacı oluyordu. Siyonist örgüt bu konuda Almanlara yardımcı oldu. Mayıs 1944'de, Eichmann Siyonistlerden 10,000 askerî kamyon istedi. Eichman cephe komutanlığının bu isteğini Macar Siyonistlerinden Joel Brandt'a ilet-ti. (12) İstenilen malzeme, Chaim Weizmann'ın da onayıyla, Alman-lara ulaştırıldı. Ünlü bir Yahudi yazarı olan A. Lilienthal, bir Amerikalı gazetecinin şu sözlerini naklediyor: «Siyonistler, sözkonusu olan kendi kan-ları olmadıkça, başkanlarınıninkiyle pek ilgilenmez».(13)

İkinci Cihan Savaşı bitince, Ben Gurion, bu kez, Amerika Birleşik Devletlerine giderek başka bir savaş için yeni bir anlaşma yaptı. Araplara karşı mücadelede kullanılacak yeni silâhlar aldı. (14) Siyonizm, daha sonra, yeni ırkçı düşünceleri içeren, saldırı savaşlarını destekleyen ve barışı tehlikeye düşüren tutumlarıyla bizzat İsrail devletinin varlığını da tehlikeye atan bir tutum içine girdi...

1 Bu yazıdaki bilgilerin büyük kısmı başlıca şu Sovyet kaynağında vardır: Yu-riy İvanov, **Astarojna: Sionizm: Oçerki po ideologii, arganizatsii praktike Sionizme**, Moskva, İzdatelstva Politiçeskoy Literaturi, 1969.

2 Örneğin, M. Cohen, **The Faith of a Liberal**, New York, 1946, s. 328.

3 Max Nordau to His People, s. 73 ve 92.

4 Naum Sokolow, **History of Zionism**, C.I, s. 189.

5 Bu köylerin bugünkü durumunu Mart 1975'de ben de gördüm.

6 H. L. M. Melchett, **Thy Neighbour**, New York, 1937, s. 252.

7 David ve Joh Kimche. **The Secret Roads**, London, 1954, s. 27.

8 Hannah Arendt, **Eichmann in Jerusalem**, London, 1963, s. 55.

9 Kimche, *op. cit.*, s. 54.

10 Arendt, *op cit.*, s. 37 — 38.

11 K. Ivanov ve Z. Şeynis, **Gasudarstva Izrail, yevo palajeniye i palitika**, Politizdat, 1958, s. 133.

12 M. D. Judgemen, **Israel**, 1965, s. 65.

13 **What Price Israel**, s. 33 — 34

14 **Israel: Years of Challenge**, New York, 1963, s. 22.

SİYASET KAVRAMI HAKKINDA BİR DENEME

Doç. Dr. Cem Eroğul

GİRİŞ

Günlük yaşamda öyle sözcükler vardır ki, kullanımlarındaki sıklık, anlamlarının herkes için açıklık taşıdığıının kanıtı sayılır. Siyaset işte öyle bir sözcüktür. Adeta «doğal» çevremizin bir parçası olmuştur. Beslenme, giyinme, çalışma, sevme, savaşıma gibi, bütün kullananlar için anlamı apaçık bir sözcük izlenimini yaratmaktadır.

Ne ki, bilim, yüzeysel görünümün kuşkuyla karşılanıp kurcalanmasıyla başlar. İlk aşamada, biraz daha dikkatlice bir gözlem, günlük dilde bile, siyaset «siyasî, siyasal, siyasetçilik, vb) sözcüğünün *birden çok* anlamda kullanıldığını göstermeye yeter. «Siyasîler», «siyasî partiler» veya «siyasî kararlar» dendiğinde, *devlet yönetimi* ile ilgili kişiler, örgütler veya eylemler anlaşılır. Ama, «bu işe siyaset karıştırma» denince, sözü edilen şey *parti mücadelesidir*. Yani sözcük burada bir toplumsal işlev anlamını yitirir, renklenir, kavga kokmaya başlar. Buna karşılık, «sorunu siyasal yoldan çözmek gerek» veya «siyasetin bittiği yerde savaş başlar» tümcelerinde, siyaset, *uzlaştırma*, birleştirme, barıştırma anlamına gelir. Hepsi bu kadar da değil. «Siyasî bir tavır», «siyasî bir gülüş» veya «ah o ne siyasetçidir!» denildiği zaman siyaset, *ikiyüzlülük*, «idare-i maslahatçılık» anlamını yüklenir.

Osmanlıca-Türkçe sözcükler, bu anlamlar dizisini aşağı yukarı tümüyle yansıtmaktadırlar. Mustafa Nihat Özön, siyaset sözcüğüne dört anlam vermiş : 1) Ülke yönetimi; 2) Ceza, ceza olarak öldürme; 3) Politika; 4) Diplomati. Ferit Devellioglu buna, bir de «seyislik, at işleriyle uğraşıma» an-